

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2552 จนถึงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2553 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 7 เดือน ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา คณะผู้วิจัยคัดเลือกอาสาสมัครจากผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่มารับการตรวจ ณ คลินิกโรคข้อ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกคน ในจำนวนทั้งหมดนี้มี ผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ชาวไทย ที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือก และยินดีเข้าร่วมวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 202 คน ทั้งนี้มีผู้ไม่ถ่ายภาพรังสีกระดูกข้อมือและข้อนิ้วมือ จำนวน 6 คน เนื่องจาก ปฏิเสธการถ่ายภาพรังสีจำนวน 3 คน และมีความจำเป็นต้องรีบเดินทาง ไม่สามารถอยู่รอถ่ายภาพรังสี อีก 3 คน ดังนั้นคงเหลือผู้เข้าร่วมวิจัยตลอดการศึกษาทั้งสิ้น 196 คน

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้เข้าร่วมวิจัยจำนวน 196 คน มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 51.7 ± 9.7 ปี แบ่งเป็นเพศชาย 25 คน อายุเฉลี่ย 54.7 ± 9.2 ปี และเพศหญิง 171 คน อายุเฉลี่ย 51.3 ± 9.7 ปี คิดเป็นสัดส่วนเพศหญิงต่อเพศชายเท่ากับ 6.84 ผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 62.2) ปัจจุบันไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 32.7) และมีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 79.1) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	n (%)
เพศ	
- ชาย	25 (12.8)
- หญิง	171 (87.2)

ข้อมูลทั่วไป	n (%)
ระดับการศึกษา	
- ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	122 (62.2)
- มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	45 (23.0)
- ปริญญาตรีหรือมากกว่า	29 (14.8)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	
- น้อยกว่า 10,000 บาท หรือ ไม่มีรายได้	155 (79.1)
- 10,000 - 19,999 บาท	24 (12.2)
- มากกว่า 20,000 บาท	17 (8.7)
อาชีพ	
- เกษตรกร กสิกร	55 (28.1)
- ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว	36 (18.4)
- รับราชการ	23 (11.7)
- เอกชน ธนาคาร รัฐวิสาหกิจ	18 (9.1)
- ไม่ได้ประกอบอาชีพ	64 (32.7)

4.2 ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่

ผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ ร้อยละ 78.1 ตอบแบบสอบถามไม่เคยสูบบุหรี่ ร้อยละ 14.8 ให้ประวัติเคยสูบบุหรี่ และ ร้อยละ 7.1 สูบบุหรี่ในปัจจุบัน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่

ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่	n (%)
ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่	
- สูบบุหรี่	14 (7.1)
- เคยสูบบุหรี่	29 (14.8)
- ไม่สูบบุหรี่	153 (78.1)

4.3 ข้อมูลประวัติทันตกรรมและพฤติกรรมทันตสุขภาพ

จาก ผลการตอบแบบสอบถามพฤติกรรมทันตสุขภาพ ของผู้เข้าร่วมวิจัย พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัย ส่วนใหญ่ทำความสะอาดฟันวันละ 2 ครั้ง (ร้อยละ 77.6) ด้วยวิธีแปรงฟันเพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 67.3) ทั้งนี้จากประวัติทันตกรรม พบว่า ร้อยละ 58.2 ไม่เคยรับการถอนอเนกข้อมือช่องปาก และร้อยละ 36.2 ไม่เคยรับบริการอุดหินน้ำลาย ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลพฤติกรรมทันตสุขภาพและประวัติทันตกรรม

พฤติกรรมทันตสุขภาพ	n (%)
จำนวนครั้งในการแปรงฟันต่อวัน	
- 1 ครั้ง	12 (6.1)
- 2 ครั้ง	152 (77.6)
- มากกว่า 2 ครั้ง	32 (16.3)
ระยะเวลาที่ใช้ในการแปรงฟันต่อครั้ง	
- น้อยกว่า 1 นาที	24 (12.2)
- 1-2 นาที	62 (31.6)
- 2-3 นาที	54 (27.6)
- มากกว่า 3 นาที	56 (28.6)
อุปกรณ์เสริมทำความสะอาดฟันที่ใช้เป็นประจำ	
- ไม่ได้ใช้	132 (67.3)
- ไม้จิ้มฟัน	18 (9.2)
- น้ำยาบ้วนปาก	38 (19.4)
-ไหมขัดฟัน	7 (3.6)
- แปรงซอกฟัน	1 (0.5)
การรับบริการถอนอเนกข้อมือช่องปาก	
- ไม่เคย	114 (58.2)
- เคย	82 (41.8)
การรับบริการอุดหินน้ำลาย	
- ไม่เคย	71 (36.2)
- เคย	125 (63.8)

4.4 ข้อมูลโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางคลินิก

ผู้เข้าร่วมวิจัยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ตามเกณฑ์การวินิจฉัยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ของสมาคมรูมาติซั่มประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนทั้งหมด 196 คน ระยะเวลาป่วยด้วยโรคเฉลี่ย 9.62 ± 7.0 ปี คำนวณค่าความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ (DAS 28 ESR) จากข้อมูลการตรวจทางคลินิก 4 ส่วน ประกอบด้วย การนับจำนวนข้อกดนูน (tender 28 joint counts) การนับจำนวนข้อบวม (swollen 28 joint counts) การวัดอัตราการตกตะกอนของเม็ดเลือดแดง (erythrocyte sedimentation rate) และการประเมินภาวะสุขภาพโดยทั่วไป (general health) พบว่าผู้ป่วยมีค่าเฉลี่ยความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์เท่ากับ 4.64 ± 1.25 (ตาราง 4) และเมื่อแบ่งผู้ป่วยออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระดับความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ ได้แก่ กลุ่มโรคสงบ (DAS 28 ESR < 2.60) กลุ่มโรครุนแรงน้อย (DAS 28 ESR = 2.60 - 3.19) กลุ่มโรครุนแรงปานกลาง (DAS 28 ESR = 3.20 - 5.10) และกลุ่มโรครุนแรงมาก (DAS 28 ESR > 5.10) พบว่ากลุ่มโรครุนแรงปานกลาง มีจำนวนผู้ป่วยมากที่สุด (ร้อยละ 51.0) รองมาคือ กลุ่มโรครุนแรงมาก (ร้อยละ 35.7) กลุ่มโรครุนแรงน้อย (ร้อยละ 9.2) และกลุ่มโรคสงบ (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับ

ตาราง 4 ข้อมูลความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางคลินิก (DAS 28 ESR)

ข้อมูล	Mean \pm SD	n (%)	Median	Percentiles	
				25	75
ค่าความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ (DAS 28 ESR)	4.64 \pm 1.25	196 (100)	4.59	3.75	5.50
ระดับความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์					
- โรคสงบ (DAS 28 ESR < 2.60)	2.30 \pm 0.30	8 (4.1)	2.37	2.11	2.53
- โรครุนแรงน้อย (DAS 28 ESR = 2.60 - 3.19)	2.98 \pm 0.15	18 (9.2)	2.99	2.86	3.11
- โรครุนแรงปานกลาง (DAS 28 ESR = 3.20 - 5.10)	4.21 \pm 0.49	100 (51.0)	4.25	3.79	4.64
- โรครุนแรงมาก (DAS 28 ESR > 5.10)	5.96 \pm 0.81	70 (35.7)	5.95	5.40	6.42

ผลการประเมินคะแนนความสามารถปฏิบัติกิจวัตร (HAQ score) และอัตราการไหลน้ำลาย แสดงดังตาราง 5 และ 6 ผู้เข้าร่วมวิจัยมีคะแนนความสามารถปฏิบัติกิจวัตรเฉลี่ย 0.79 ± 0.68 ทั้งนี้ เป็นกลุ่มผู้มีคะแนนความสามารถปฏิบัติกิจวัตร มากกว่าหรือเท่ากับ 2 (HAQ score ≥ 2) จำนวนทั้งสิ้น 19 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และเมื่อพิจารณาคะแนน ความสามารถปฏิบัติกิจวัตร เฉพาะมือ (HAQ HAND score) โดยคำนวณจากแบบสอบถามเฉพาะข้อที่ 1, 3, 5 และ 7 พบว่า ผู้เข้าร่วมวิจัยมีคะแนนความสามารถปฏิบัติกิจวัตร เฉพาะมือเฉลี่ย 0.66 ± 0.68 และจากผลการเก็บปริมาตรน้ำลาย ด้วยวิธีกระตุ้น ผู้เข้าร่วมวิจัยมีอัตราการไหลน้ำลายเฉลี่ย 1.44 ± 0.67 มิลลิลิตรต่อนาที โดยพบผู้มีอัตราการไหลน้ำลายน้อยกว่า 0.7 มิลลิลิตรต่อนาที ซึ่งบ่งบอกถึงภาวะปากแห้งเหือดน้ำลายน้อย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2

ตาราง 5 คะแนนความสามารถปฏิบัติกิจวัตร (HAQ score)

ข้อมูล	Mean \pm SD	n (%)	Median	Percentiles	
				25	75
คะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร น้อยกว่า 2	0.63 ± 0.51	177 (90.3)	0.62	0.13	1.00
คะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร มากกว่าหรือเท่ากับ 2	2.23 ± 0.23	19 (9.7)	2.13	2.00	2.37
คะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรเฉพาะมือ (HAQ HAND score)	0.66 ± 0.68	196 (100.0)	0.50	0	1.00

ตาราง 6 อัตราการไหลน้ำลาย (มิลลิลิตรต่อนาที)

ข้อมูล	Mean \pm SD	n (%)	Median	Percentiles	
				25	75
อัตราการไหลน้ำลาย < 0.70 มิลลิลิตรต่อ นาที	0.49 ± 0.18	24 (12.2)	0.52	0.37	0.64
อัตราการไหลน้ำลาย ≥ 0.70 มิลลิลิตรต่อ นาที	1.58 ± 0.60	172 (87.8)	1.44	1.10	2.06

ยารักษาโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่ผู้เข้าร่วมวิจัยการศึกษานี้ได้รับ สามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่ม โดยพบร้อยละของผู้เข้าร่วมวิจัยที่ได้รับยาดังต่อไปนี้ ร้อยละ 56.6 ได้รับยาสเตียรอยด์เพรดนิโซโลน ร้อยละ 5.6 ได้รับยากดภูมิคุ้มกันเอซาไทโอพรีน ร้อยละ 43.9 ได้รับยาต้านการอักเสบชนิดไม่ใช่สเตียรอยด์ สำหรับยาด้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค (DMARDs) ได้แก่ ยาเมทโทเทริกเสด, ยาซัลฟาซาลาซีน, ยาเลฟลูโนไมด์ และยาคลอโรควิน พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยได้รับยาดังกล่าวร้อยละ 83.2, 27.0, 10.7 และ 14.8 ตามลำดับ ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมวิจัยร้อยละ 53.1 ได้รับยาด้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรคเพียงชนิดเดียว (mono-DMARDs) ร้อยละ 36.7 ได้รับยาด้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค 2 ชนิดร่วมกัน (2-combined DMARDs) และ ร้อยละ 3.1 ได้รับยาด้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค 3 ชนิดร่วมกัน (3-combined DMARDs) ดังแสดงในตาราง 7 และ 8

ตาราง 7 จำนวน (ร้อยละ) ของผู้เข้าร่วมวิจัยที่ได้รับยารักษาโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์

ยารักษาโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่ได้รับ	n (%)
1. กลุ่มยาสเตียรอยด์ - ยา เพรดนิโซโลน (prednisolone)	111 (56.6)
2. กลุ่มยากดภูมิคุ้มกัน - ยา เอซาไทโอพรีน (azathioprine)	11 (5.6)
3. กลุ่มยาต้านการอักเสบชนิดไม่ใช่สเตียรอยด์ - ยา ไดโคลฟีแนค (diclofenac) - ยา ไพรอกซิแคม (piroxicam)	80 (40.8) 7 (3.6)
4. กลุ่มยาด้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค (DMARDs) - ยา เมทโทเทริกเสด (methotrexate) - ยา ซัลฟาซาลาซีน (sulfasalazine) - ยา เลฟลูโนไมด์ (leflunomide) - ยา คลอโรควิน (chloroquine)	163 (83.2) 53 (27.0) 21 (10.7) 29 (14.8)

ตาราง 8 จำนวน (ร้อยละ) ของผู้เข้าร่วมวิจัยแบ่งตามรูปแบบการได้รับ ยาต้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค

รูปแบบการได้รับยาต้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค	n (%)
- ไม่ได้รับยา	14 (7.1)
- ได้รับยา DMARDs 1 ชนิด (mono-DMARDs)	104 (53.1)
- ได้รับยา DMARDs 2 ชนิดร่วมกัน(2-combined DMARDs)	72 (36.7)
- ได้รับยา DMARDs 3 ชนิดร่วมกัน (3-combined DMARDs)	6 (3.1)

4.5 ข้อมูล โรคข้ออักเสบรูมาตอยด์จากภาพรังสี

ผลการประเมินความรุนแรงของ โรคข้ออักเสบรูมาตอยด์จากภาพรังสี โดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะ พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยมี ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อนสำหรับกระดูกข้อมือและข้อมือ (mean percentage of joint erosion) เท่ากับ 22.73 ± 19.01 ค่าเฉลี่ยร้อยละช่องข้อแคบสำหรับกระดูกข้อมือและข้อมือ (mean percentage of joint space narrowing) เท่ากับ 33.27 ± 20.75 และ ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อนรวมช่องข้อแคบ (mean percentage of joint erosion and narrowing) เท่ากับ 27.24 ± 18.82 ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ข้อมูลภาพรังสีกระดูกข้อมือและข้อมือ

ข้อมูล	Mean \pm SD	Median	Percentiles	
			25	75
ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อน	22.73 ± 19.01	21.57	6.41	32.50
ค่าเฉลี่ยร้อยละช่องข้อแคบ	33.27 ± 20.75	32.09	18.54	46.46
ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อนรวมช่องข้อแคบ	27.24 ± 18.82	25.89	13.57	37.50

4.6 ข้อมูลสถานะปริทันต์

ข้อมูลสถานะปริทันต์ทางคลินิก

ผู้เข้าร่วมวิจัยมีค่าเฉลี่ยจำนวนฟันธรรมชาติที่เหลือในช่องปากเท่ากับ 25.84 ± 2.28 ซึ่ง โดยมี ค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์เท่ากับ 1.21 ± 0.53 ค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบเท่ากับ 0.82 ± 0.46 ค่าเฉลี่ย

ร่องลึกปริทันต์เท่ากับ 2.74 ± 0.53 มิลลิเมตร และค่าเฉลี่ยการสูญเสียระดับการยึดเกาะอวัยวะปริทันต์เท่ากับ 3.35 ± 0.91 มิลลิเมตร (ตาราง 10) เมื่อวินิจฉัยโรคปริทันต์อักเสบเรื้อรังทั่วไปตามเกณฑ์สมาคมปริทันตวิทยาแห่งประเทศไทย (American Academy Periodontology Classification, 1999) โดยคิดจากตำแหน่งความรุนแรงของโรคปริทันต์อักเสบสูงสุดมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 30 แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ โรคปริทันต์อักเสบเรื้อรังทั่วไปรุนแรงน้อย โรคปริทันต์อักเสบเรื้อรังทั่วไปรุนแรงปานกลาง และโรคปริทันต์อักเสบเรื้อรังทั่วไปรุนแรงมาก พบผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นโรคปริทันต์อักเสบเรื้อรังทั่วไประดับปานกลางถึงรุนแรงคิดเป็นร้อยละ 86.8 ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 10 ข้อมูลสภาวะปริทันต์ทางคลินิก

ข้อมูล	Mean \pm SD	Median	Percentiles	
			25	75
ค่าดัชนีคราบจุลินทรีย์	1.21 ± 0.53	1.21	0.83	1.61
ค่าดัชนีเหงือกอักเสบ	0.82 ± 0.46	0.75	0.50	1.13
ร่องลึกปริทันต์ (มิลลิเมตร)	2.74 ± 0.53	2.60	2.36	3.01
ระดับการสูญเสียการยึดเกาะอวัยวะปริทันต์ (มิลลิเมตร)	3.35 ± 0.91	3.22	2.64	3.82
จำนวนฟันที่เหลือในช่องปาก (ซี่)	25.84 ± 2.28	26.00	25.00	28.00

ตาราง 11 จำนวน (ร้อยละ) ของผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ วินิจฉัยตามระดับความรุนแรงของโรคปริทันต์อักเสบเรื้อรังทั่วไป

ระดับความรุนแรงของโรคปริทันต์อักเสบ	n (%)
โรคปริทันต์อักเสบรุนแรงน้อย (Generalized slight chronic periodontitis)	26 (13.2)
โรคปริทันต์อักเสบรุนแรงปานกลาง (Generalized moderate chronic periodontitis)	124 (63.3)
โรคปริทันต์อักเสบรุนแรงมาก (Generalized severe chronic periodontitis)	46 (23.5)

เปรียบเทียบ จำนวน (ร้อยละ) ของผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่มีร่องลึกปริทันต์ระดับ 1-3 มิลลิเมตร, 4-5 มิลลิเมตร และมากกว่าหรือเท่ากับ 6 มิลลิเมตร โดยแบ่งออกเป็น 5 ช่วงอายุได้แก่น้อยกว่า 35 ปี, 35-44 ปี, 45-59 ปี, 60-74 ปี และ มากกว่า 74 ปี พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มอายุ 35-44 ปี ตรวจพบผู้มีร่องลึกปริทันต์ลึกระดับ 4-5 มิลลิเมตร และมากกว่าหรือเท่ากับ 6 มิลลิเมตร ร้อยละ 37.1 และ 51.4 ตามลำดับ สำหรับผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มอายุ 60-74 ปี ตรวจพบผู้มีร่องลึกปริทันต์ลึกระดับ 4-5 มิลลิเมตร ร้อยละ 36.4 และตรวจพบผู้มีร่องลึกปริทันต์มากกว่าหรือเท่ากับ 6 มิลลิเมตร ร้อยละ 63.6 ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 จำนวน (ร้อยละ) ของผู้เข้าร่วมวิจัย ที่มีร่องลึกปริทันต์ระดับ 1-3 มิลลิเมตร, 4-5 มิลลิเมตร และมากกว่าหรือเท่ากับ 6 มิลลิเมตร โดยจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน (ร้อยละ) ของผู้ที่มีร่องลึกปริทันต์		
	1-3 มิลลิเมตร	4-5 มิลลิเมตร	≥ 6 มิลลิเมตร
< 35 ปี (6 คน)	0 (0.0)	2 (33.3)	4 (66.7)
35-44 ปี (35 คน)	4 (11.5)	13 (37.1)	18 (51.4)
45-59 ปี (120 คน)	12 (10.0)	42 (35.0)	66 (55.0)
60-74 ปี (33คน)	0 (0.0)	12 (36.4)	21 (63.6)
> 74 ปี (2 คน)	0 (0.0)	1 (50.0)	1(50.0)

4.7 ปัจจัยระดับความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ ระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร อัตรการไหลน้ำลาย และยารักษาโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่แตกต่างกัน ต่อค่าสภาวะปริทันต์

เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของสภาวะปริทันต์ระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีระดับความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ต่างกัน 4 กลุ่ม ด้วยสถิติทดสอบครัสกัล-วอลลิส (Kruskal-Wallis test) พบว่าค่ามัธยฐานดัชนีคราบจุลินทรีย์ ค่ามัธยฐานดัชนีเหงือกอักเสบ ค่ามัธยฐานร่องลึกปริทันต์ และ ค่ามัธยฐานระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ ของทั้ง 4 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์แบ่งตามระดับความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่แตกต่างกัน

ข้อมูลสภาวะปริทันต์	Mean \pm SD			
	ความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์			
	สงบ (8 คน)	น้อย (18 คน)	ปานกลาง (100 คน)	มาก (70 คน)
ดัชนีคราบจุลินทรีย์	1.17 \pm 0.55	1.15 \pm 0.62	1.24 \pm 0.53	1.20 \pm 0.52
ดัชนีเหงือกอักเสบ	0.72 \pm 0.54	0.77 \pm 0.41	0.84 \pm 0.48	0.80 \pm 0.46
ร่องลึกปริทันต์ (มิลลิเมตร)	2.63 \pm 0.55	2.75 \pm 0.58	2.75 \pm 0.48	2.74 \pm 0.58
ระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ (มิลลิเมตร)	3.06 \pm 0.68	3.38 \pm 0.01	3.34 \pm 0.81	3.37 \pm 0.04

ตาราง 14 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของสภาวะปริทันต์ ตามระดับความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	ความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์											P	
	สงบ (8 คน)			น้อย (18 คน)			ปานกลาง (100 คน)			มาก (70 คน)			
	Median		Percentiles	Median		Percentiles	Median		Percentiles	Median			Percentiles
	25	75		25	75		25	75		25	75		
PI	1.15	0.73	1.63	1.05	0.63	1.60	1.23	0.84	1.63	1.25	0.79	1.55	0.85
GI	0.69	1.16	1.19	0.77	0.44	0.98	0.75	0.50	1.17	0.77	0.53	1.12	0.92
PD	2.55	2.17	2.83	2.56	2.42	2.93	2.71	2.37	3.03	2.58	2.35	2.95	0.74
CAL	2.90	2.44	3.86	3.11	2.58	3.90	3.25	2.68	3.87	3.06	2.62	3.78	0.79

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบครัสกัล-วอลลิส (Kruskal-Wallis test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานดัชนีคราบจุลินทรีย์ ค่ามัธยฐานดัชนีเหงือกอักเสบ ค่ามัธยฐานร่องลึกปริทันต์ และค่า มัธยฐาน ระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ แบ่งตาม ระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร (น้อยกว่า 2 และ มากกว่าหรือเท่ากับ 2) ด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนี ยู (Mann-whitney U test) พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มที่มีระดับคะแนนความสามารถในการปฏิบัติ

กิจกรรมมากกว่าหรือเท่ากับ 2 มีค่ามัธยฐานดัชนีคราบจุลินทรีย์ และค่ามัธยฐานระดับการสูญเสียการยึดเกาะอวัยวะปริทันต์มากกว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีระดับคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมน้อยกว่า 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ความแตกต่างของอัตราการไหลน้ำลาย พบว่าไม่มีผลต่อค่ามัธยฐานของสภาวะปริทันต์ โดยกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีอัตราการไหลน้ำลาย น้อยกว่า 0.7 มิลลิลิตรต่อนาที ไม่ได้มีค่ามัธยฐานดัชนีเหงือกอักเสบ ค่ามัธยฐานร่องลึกปริทันต์ และ ค่ามัธยฐานระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ แตกต่างจากกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีอัตราการไหลน้ำลายมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 มิลลิลิตรต่อนาที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 16)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ แบ่งตามระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมและอัตราการไหลน้ำลายที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	Mean ± SD			
	PI	GI	PD (มิลลิเมตร)	CAL (มิลลิเมตร)
HAQ score				
< 2 (177 คน)	1.19 ± 0.53	0.80 ± 0.46	2.72 ± 0.50	3.27 ± 0.83
≥ 2 (19 คน)	1.46 ± 0.50	0.98 ± 0.52	3.00 ± 0.67	4.09 ± 1.29
HAQ HAND score				
< 2 (181 คน)	1.20 ± 0.54	0.81 ± 0.48	2.72 ± 0.51	3.29 ± 0.86
≥ 2 (15 คน)	1.42 ± 0.35	0.88 ± 0.51	2.97 ± 0.64	4.08 ± 1.23
อัตราการไหลน้ำลาย				
< 0.70 (24 คน)	1.23 ± 0.50	0.78 ± 0.38	2.79 ± 0.59	3.39 ± 0.94
≥ 0.70 (172 คน)	1.21 ± 0.54	0.82 ± 0.48	2.74 ± 0.52	3.34 ± 0.91

ตาราง 16 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ ตามระดับความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรและอัตราการไหลน้ำลายที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	PI			GI			PD (มิลลิเมตร)			CAL (มิลลิเมตร)		
	Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles	
		25	75		25	75		25	75		25	75
HAQ score												
< 2	1.17	0.79	1.58	0.75	0.46	1.13	2.60	2.36	2.95	3.13	2.63	3.77
≥ 2	1.42	1.17	1.75	0.92	0.71	1.33	2.77	2.44	3.40	3.73	2.99	5.03
<i>p</i> -value	0.04			0.11			0.07			<0.01		
HAQ HAND score												
< 2	1.17	0.79	1.60	0.75	0.46	1.17	2.60	2.36	2.96	3.15	2.63	3.77
≥ 2	1.42	1.17	1.75	0.87	0.75	1.00	2.77	2.42	3.40	3.99	2.99	4.54
<i>p</i> -value	0.07			0.27			<0.01			0.13		
อัตราการไหลน้ำลาย												
< 0.70	1.19	0.89	1.61	0.75	0.51	0.95	2.64	2.41	2.95	3.26	2.63	3.79
≥ 0.70	1.23	0.79	1.61	0.75	0.47	1.15	2.60	2.36	3.01	3.22	2.66	3.95
<i>p</i> -value	0.79			0.87			0.76			0.68		

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนี ยู (Mann-Whitney U-test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เมื่อเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ระหว่าง กลุ่มผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่ได้รับและไม่รับ ยาเสตีรอยด์, ยาควบคุมภูมิคุ้มกัน และยาต้านการอักเสบชนิด ไม่ใช่เสตีรอยด์ พบว่าค่ามัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ ระหว่างผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ที่ได้รับและไม่ได้รับยา ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 18) นอกจากนี้เมื่อ เปรียบเทียบค่า มัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ แบ่งตามรูปแบบการได้รับ ยาต้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค ด้วยสถิติ

ทดสอบครัสกัล-วอลลิส (Kruskal-Wallis test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($p < 0.05$) พบว่าการได้รับยาต้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรคเพียงชนิดเดียว (mono-DMARD), 2 ชนิดร่วมกัน (2-combined DMARDs) หรือ 3 ชนิดร่วมกัน (3-combined DMARDs) ไม่มีความแตกต่างกันของค่ามัธยฐานของสภาวะปรีทันต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยสภาวะปรีทันต์ แบ่งตามการใช้และไม่ใช้ยารักษาโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์

ข้อมูล	Mean \pm SD			
	PI	GI	PD (มิลลิเมตร)	CAL (มิลลิเมตร)
ยาเดี่ยวรอยด์				
ใช้ยา (111 คน)	1.19 \pm 0.50	0.78 \pm 0.45	2.69 \pm 0.49	3.34 \pm 0.93
ไม่ใช้ยา (85 คน)	1.25 \pm 0.57	0.86 \pm 0.48	2.81 \pm 0.56	3.35 \pm 0.89
ยากดภูมิคุ้มกัน				
ใช้ยา (11 คน)	1.24 \pm 0.53	0.82 \pm 0.47	2.84 \pm 0.67	3.21 \pm 0.88
ไม่ใช้ยา (185 คน)	1.21 \pm 0.54	0.82 \pm 0.47	2.74 \pm 0.52	3.35 \pm 0.91
ยาต้านการอักเสบชนิด ไม่ใช้สเตียรอยด์				
ใช้ยา (86 คน)	1.23 \pm 0.54	0.85 \pm 0.43	2.78 \pm 0.57	3.34 \pm 0.97
ไม่ใช้ยา (110 คน)	1.20 \pm 0.53	0.79 \pm 0.49	2.71 \pm 0.49	3.35 \pm 0.87

ตาราง 18 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของสภาวะปริทันต์ ตามการใช้และไม่ใช้ยารักษาโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์

ข้อมูล	PI			GI			PD (มิลลิเมตร)			CAL (มิลลิเมตร)		
	Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles	
		25	75		25	75		25	75		25	75
ยาเสด็ยรอยด์												
ใช้ยา	1.17	0.83	1.60	0.75	0.50	1.19	2.58	2.43	3.10	3.22	2.62	3.78
ไม่ใช้ยา	1.25	0.81	1.63	0.80	0.46	1.09	2.62	2.35	2.95	3.21	2.65	3.87
<i>p</i> -value	0.50			0.24			0.13			0.76		
ยากดภูมิคุ้มกัน												
ใช้ยา	1.17	1.00	1.54	0.75	0.38	1.25	2.60	2.37	3.20	2.99	2.65	3.51
ไม่ใช้ยา	1.25	0.81	1.62	0.75	0.50	1.13	2.60	2.36	3.00	3.22	2.63	3.87
<i>p</i> -value	0.90			0.96			0.73			0.59		
ยาต้านการอักเสบชนิดไม่ไช่เสด็ยรอยด์												
ใช้ยา	1.29	0.84	1.58	0.80	0.54	1.14	2.65	2.38	3.00	3.21	2.68	3.78
ไม่ใช้ยา	1.17	0.79	1.62	0.71	0.45	1.14	2.60	2.36	3.10	3.22	2.62	3.92
<i>p</i> -value	0.53			0.20			0.63			0.64		

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนี ยู (Mann-Whitney U-test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ แบ่งตามรูปแบบการได้รับยาต้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค

รูปแบบการได้รับยา	Mean \pm SD			
	PI	GI	PD (มิลลิเมตร)	CAL (มิลลิเมตร)
ไม่ใช้ยา (14 คน)	1.34 \pm 0.50	0.83 \pm 0.42	2.63 \pm 0.55	3.30 \pm 0.77
Mono-DMARD (104 คน)	1.22 \pm 0.55	0.78 \pm 0.45	2.79 \pm 0.53	3.44 \pm 0.99
2-combined DMARDs (72 คน)	1.19 \pm 0.52	0.89 \pm 0.49	2.70 \pm 0.52	3.23 \pm 0.80
3-combined DMARDs (6 คน)	1.01 \pm 0.51	0.62 \pm 0.41	2.70 \pm 0.52	3.33 \pm 0.99

ตาราง 20 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ ตามรูปแบบการได้รับยาต้านรูมาติซั่มที่ปรับเปลี่ยนการดำเนินโรค

รูปแบบการ ได้รับยา	PI			GI			PD (มิลลิเมตร)			CAL (มิลลิเมตร)		
	Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles	
		25	75		25	75		25	75		25	75
ไม่ใช้ยา	1.36	1.06	1.66	0.84	0.54	1.15	2.47	2.39	2.65	3.10	2.69	3.71
Mono-DMARD	1.21	0.79	1.61	0.71	0.45	1.11	2.68	2.38	3.08	3.28	2.66	3.95
2-combined DMARDs	1.15	0.91	1.61	0.80	0.56	1.23	2.58	2.34	2.95	3.11	2.62	3.71
3-combined DMARDs	1.02	0.58	1.47	0.61	0.22	1.00	2.50	2.33	3.10	3.19	2.52	3.86
<i>p</i> -value	0.63			0.29			0.42			0.60		

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบครัสกัล-วอลลิส (Kruskal-Wallis test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

4.8 ปัจจัยระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การรับบริการสอนอนามัยช่องปาก และการรับบริการซูดหินน้ำลายที่แตกต่างกัน ต่อค่าสถานะปริทันต์

จากผลทดสอบสถิติครัสกัล-วอลลิส (Kruskal-Wallis test) และ สถิติทดสอบแมน-วิทนี ยูร่วมกับบอนเฟอโรนี (Mann-whitney U test with Bonferroni method) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบความแตกต่างของค่ามัธยฐานดัชนีคราบจุลินทรีย์ ค่ามัธยฐานดัชนีเหงือกอักเสบ ค่ามัธยฐานร่องลึกปริทันต์ และค่ามัธยฐาน ระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ระหว่าง ผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีระดับการศึกษา รายได้ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การรับบริการสอนอนามัยช่องปาก และการรับบริการซูดหินน้ำลาย แตกต่างกัน ($p < 0.05$) โดยพบว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีระดับการศึกษา ระดับประถมหรือต่ำกว่า มีค่ามัธยฐานดัชนีคราบจุลินทรีย์ ค่ามัธยฐานดัชนีเหงือกอักเสบ ค่ามัธยฐานร่องลึกปริทันต์ และ ค่า มัธยฐาน ระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ มากกว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เช่นเดียวกับระดับรายได้ พบว่ากลุ่มผู้มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 20,000 บาท มีค่ามัธยฐาน ดัชนีคราบจุลินทรีย์ และค่ามัธยฐานดัชนีเหงือกอักเสบ น้อยกว่ากลุ่มผู้มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาทหรือไม่มีรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยสถานะปริทันต์ แบ่งตามระดับการศึกษา และ รายได้ที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	Mean ± SD			
	PI	GI	PD (มิลลิเมตร)	CAL (มิลลิเมตร)
ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	1.35 ± 0.51	0.89 ± 0.49	2.83 ± 0.53	3.53 ± 0.97
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	1.05 ± 0.47	0.73 ± 0.48	2.63 ± 0.55	3.13 ± 0.79
ปริญญาตรีหรือมากกว่า	0.90 ± 0.55	0.63 ± 0.45	2.58 ± 0.40	2.90 ± 0.53
รายได้ต่อเดือน (บาท)				
น้อยกว่า 10,000	1.27 ± 0.51	0.86 ± 0.47	2.78 ± 0.51	3.41 ± 0.92
10,000-19,999	1.16 ± 0.60	0.77 ± 0.43	2.65 ± 0.63	3.24 ± 0.97
มากกว่า 20,000	0.81 ± 0.46	0.48 ± 0.25	2.55 ± 0.43	2.95 ± 0.63

ตาราง 22 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ ตามระดับการศึกษาและระดับรายได้ที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	PI			GI			PD (มิลลิเมตร)			CAL (มิลลิเมตร)		
	Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles	
		25	75		25	75		25	75		25	75
ระดับการศึกษา												
ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า	1.38 ^A	1.04	1.66	0.84 ^A	0.55	1.22	2.73 ^A	2.43	3.07	3.31 ^A	2.77	4.01
มัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า	1.00 ^{BC}	0.75	1.42	0.62 ^{BC}	0.40	0.98	2.51 ^{BC}	2.20	2.78	2.94 ^{BC}	2.56	3.75
ปริญญาตรี หรือมากกว่า	0.67 ^C	0.50	1.23	0.54 ^C	0.21	0.92	2.48 ^C	2.29	2.84	2.65 ^C	2.49	3.30
<i>p</i> -value	<0.01			<0.01			<0.01			<0.01		
<i>p</i> -value*	<0.01			0.01			0.01			<0.01		
รายได้ต่อเดือน (บาท)												
น้อยกว่า 10,000	1.25 ^A	0.91	1.62	0.79 ^A	0.54	1.21	2.67	2.39	3.02	3.24	2.70	3.89
10,000- 19,999	1.23 ^{AB}	0.60	1.65	0.86 ^A	0.42	1.07	2.45	2.27	2.86	2.66	2.57	3.89
มากกว่า 20,000	0.67 ^B	0.50	1.05	0.50 ^B	0.21	0.67	2.48	2.21	2.71	2.70	2.50	2.50
<i>p</i> -value	<0.01			<0.01			0.03			0.07		
<i>p</i> -value*	0.09			0.09			0.10			1.00		

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบครัสกัล-วอลลิส (Kruskal-Wallis test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

วิเคราะห์ซ้ำด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนียู ร่วมกับ บอนเฟอโรนี (Mann-whitney U test with Bonferroni method; *p*-value*)

ค่าเฉลี่ยที่ปรากฏสัญลักษณ์อักษรเดียวกัน (A, B และ C) แสดงถึงความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (*p* > 0.05)

ค่าเฉลี่ยที่ปรากฏสัญลักษณ์อักษรต่างกัน แสดงถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (*p* < 0.05)

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ แบ่งตามระดับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การรับบริการสอนอนามัยช่องปาก และการรับบริการชุดหินน้ำลายที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	Mean \pm SD			
	PI	GI	PD (มิลลิเมตร)	CAL (มิลลิเมตร)
พฤติกรรมการสูบบุหรี่				
สูบบุหรี่หรือเคยสูบบุหรี่ (43 คน)	1.36 \pm 0.56	0.79 \pm 0.43	3.02 \pm 0.55	4.01 \pm 1.10
ไม่เคยสูบบุหรี่ (153 คน)	1.17 \pm 0.52	0.82 \pm 0.48	2.66 \pm 0.49	3.16 \pm 0.76
การรับบริการสอนอนามัยช่องปาก				
ไม่เคย (114 คน)	1.33 \pm 0.51	0.90 \pm 0.48	2.84 \pm 0.57	3.54 \pm 1.03
เคย (82 คน)	1.06 \pm 0.53	0.70 \pm 0.42	2.61 \pm 0.42	3.07 \pm 0.61
การรับบริการชุดหินน้ำลาย				
ไม่เคย (71 คน)	1.36 \pm 0.51	0.87 \pm 0.47	2.82 \pm 0.50	3.54 \pm 0.89
เคย (125 คน)	1.13 \pm 0.53	0.79 \pm 0.46	2.70 \pm 0.54	3.24 \pm 0.91

พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่หรือเคยสูบบุหรี่ รวมถึงกลุ่มที่ไม่เคยได้รับบริการชุดหินน้ำลาย มีค่ามัธยฐานดัชนีคราบจุลินทรีย์ ค่ามัธยฐานร่องลึกปริทันต์ และ ค่า มัธยฐาน ระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ มากกว่าผู้เข้าร่วมวิจัย กลุ่มที่ไม่เคยสูบบุหรี่ หรือเคยได้รับบริการชุดหินน้ำลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) นอกจากนี้พบว่าผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มที่เคยได้รับบริการสอนอนามัยช่องปากมีสภาวะปริทันต์ ดีกว่าผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มที่ไม่เคยได้รับบริการสอนอนามัยช่องปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์และเปรียบเทียบค่ามัธยฐานของ สภาวะปริทันต์ ตามพฤติกรรม การสูบบุหรี่ การรับบริการสอนอนามัยช่องปาก และการรับบริการชุดหินน้ำลายที่แตกต่างกัน

ข้อมูล	PI			GI			PD (มิลลิเมตร)			CAL (มิลลิเมตร)		
	Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles		Median	Percentiles	
		25	75		25	75		25	75		25	75
พฤติกรรมกาสูบบุหรี่												
สูบหรือเคยสูบบุหรี่	1.38	0.92	1.75	0.80	0.46	1.13	3.04	2.34	2.87	3.94	3.24	4.28
ไม่เคยสูบบุหรี่	1.16	0.81	1.48	0.75	0.50	1.17	2.54	2.58	3.38	2.96	2.61	3.54
<i>p</i> -value	<0.05			0.86			<0.01			<0.01		
การรับบริการสอนอนามัยช่องปาก												
ไม่เคย	1.38	1.00	1.64	0.83	0.58	1.25	2.74	2.44	3.09	3.33	2.70	4.05
เคย	1.00	0.58	1.37	0.59	0.41	0.96	2.55	2.30	2.87	2.95	2.57	3.48
<i>p</i> -value	<0.01			<0.01			<0.01			<0.01		
การรับบริการชุดหินน้ำลาย												
ไม่เคย	1.41	1.05	1.66	0.91	0.54	1.25	2.73	2.45	3.09	3.31	2.85	4.05
เคย	1.08	0.73	1.44	0.71	0.45	1.05	2.58	2.31	2.92	2.99	2.59	3.67
<i>p</i> -value	<0.01			0.13			<0.05			<0.01		

วิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบแมน-วิทนี ยู (Mann-Whitney U-test) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

4.9 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางคลินิก ปัจจัย ความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางภาพรังสี ปัจจัยอายุ และปัจจัยดัชนีคราบจุลินทรีย์ กับ ค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์

ผลการ วิเคราะห์ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient; Spearman's rho) ระหว่างค่าความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางคลินิก (DAS 28 ESR) ค่าคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร (HAQ score) ค่าคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรเฉพาะมือ (HAQ HAND score) ค่าอัตราการไหลน้ำลาย (salivary flow rate; SFR) ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อน (% joint erosion) ค่าเฉลี่ยร้อยละช่องข้อแคบ (% joint narrowing) และ

ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อนรวมช่องข้อแคบ (%J erosion and narrowing) กับค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ดัชนีคราบจุลินทรีย์ ค่าเฉลี่ย ดัชนีเหงือกอักเสบ ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ และค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ พบว่า ค่าความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางคลินิก (DAS 28 ESR) ค่าคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร (HAQ score) ค่าคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรเฉพาะมือ (HAQ HAND score) ค่าอัตราการไหลน้ำลาย (salivary flow rate; SFR) และ ค่าเฉลี่ยร้อยละช่องข้อแคบ (% J narrowing) ไม่สัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ (ตาราง 25) ขณะที่ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อน (% j erosion) และ ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อนรวมช่องข้อแคบ (%J erosion and narrowing) พบความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ ($r = .16$; $p = 0.02$ และ $r = .16$; $p = 0.03$ ตามลำดับ) และค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ ($r = .15$; $p = 0.04$ และ $r = .14$; $p = 0.04$ ตามลำดับ) ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 25 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความรุนแรงโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ทางคลินิก ค่าคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตร ค่าคะแนนความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรเฉพาะมือ และ ค่าอัตราการไหลน้ำลาย กับค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์

สภาวะปริทันต์	Correlation			
	DAS 28	HAQ score	HAQ HAND score	Salivary flow rate
ค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์	0.06 ($p = 0.43$)	0.07 ($p = 0.36$)	0.06 ($p = 0.37$)	-0.05 ($p = 0.45$)
ค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบ	0.05 ($p = 0.47$)	0.03 ($p = 0.64$)	0.03 ($p = 0.70$)	0.01 ($p = 0.86$)
ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.02 ($p = 0.79$)	-0.05 ($p = 0.48$)	-0.02 ($p = 0.77$)	0.03 ($p = 0.66$)
ค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.08 ($p = 0.29$)	0.02 ($p = 0.78$)	0.03 ($p = 0.68$)	0.04 ($p = 0.61$)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient; Spearman's rho) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 26 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อน ค่าเฉลี่ยร้อยละช่องข้อแคบ และ ค่าเฉลี่ยร้อยละผิวข้อกัดกร่อนรวมช่องข้อแคบ กับค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์

สภาวะปริทันต์	Correlation		
	% J erosion	% J narrow	% J erosion and narrowing
ค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์	0.10 ($p = 0.18$)	0.03 ($p = 0.66$)	0.68 ($p = 0.35$)
ค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบ	0.10 ($p = 0.14$)	0.08 ($p = 0.29$)	0.09 ($p = 0.21$)
ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.16* ($p = 0.02$)	0.11 ($p = 0.11$)	0.16* ($p = 0.03$)
ค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.15* ($p = 0.04$)	0.11 ($p = 0.14$)	0.14* ($p = 0.04$)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient; Spearman's rho) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าอายุกับค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์ (ตาราง 27) พบว่า ค่าอายุมีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์ ($r = .17; p < 0.05$) และค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ ($r = .32; p < 0.05$)

นอกจากนี้เมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์กับ ค่าเฉลี่ย ดัชนีเหงือกอักเสบ ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ และ ค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ พบว่า ค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์ มีความสัมพันธ์อย่างมาก กับค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบ ($r = .84; p < 0.05$), ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ ($r = .49; p < 0.05$) และค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ ($r = .55; p < 0.05$) ดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 27 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอายุกับค่าเฉลี่ยสภาวะปริทันต์

สภาวะปริทันต์	Correlation
	อายุ
ค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์	0.17* ($p= 0.02$)
ค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบ	-0.07 ($p= 0.92$)
ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.94 ($p= 0.19$)
ค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.32* ($p < 0.01$)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วย สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient; Spearman's rho) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตาราง 28 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยดัชนีคราบจุลินทรีย์ กับ ค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบ ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ และ ค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์

สภาวะปริทันต์	Correlation
	ดัชนีคราบจุลินทรีย์
ค่าเฉลี่ยดัชนีเหงือกอักเสบ	0.84* ($p < 0.01$)
ค่าเฉลี่ยร่องลึกปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.49* ($p < 0.01$)
ค่าเฉลี่ยระดับการสูญเสียการยึดเกาะของอวัยวะปริทันต์ (มิลลิเมตร)	0.55* ($p < 0.01$)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์สเปียร์แมน (Spearman rank correlation coefficient; Spearman's rho) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95